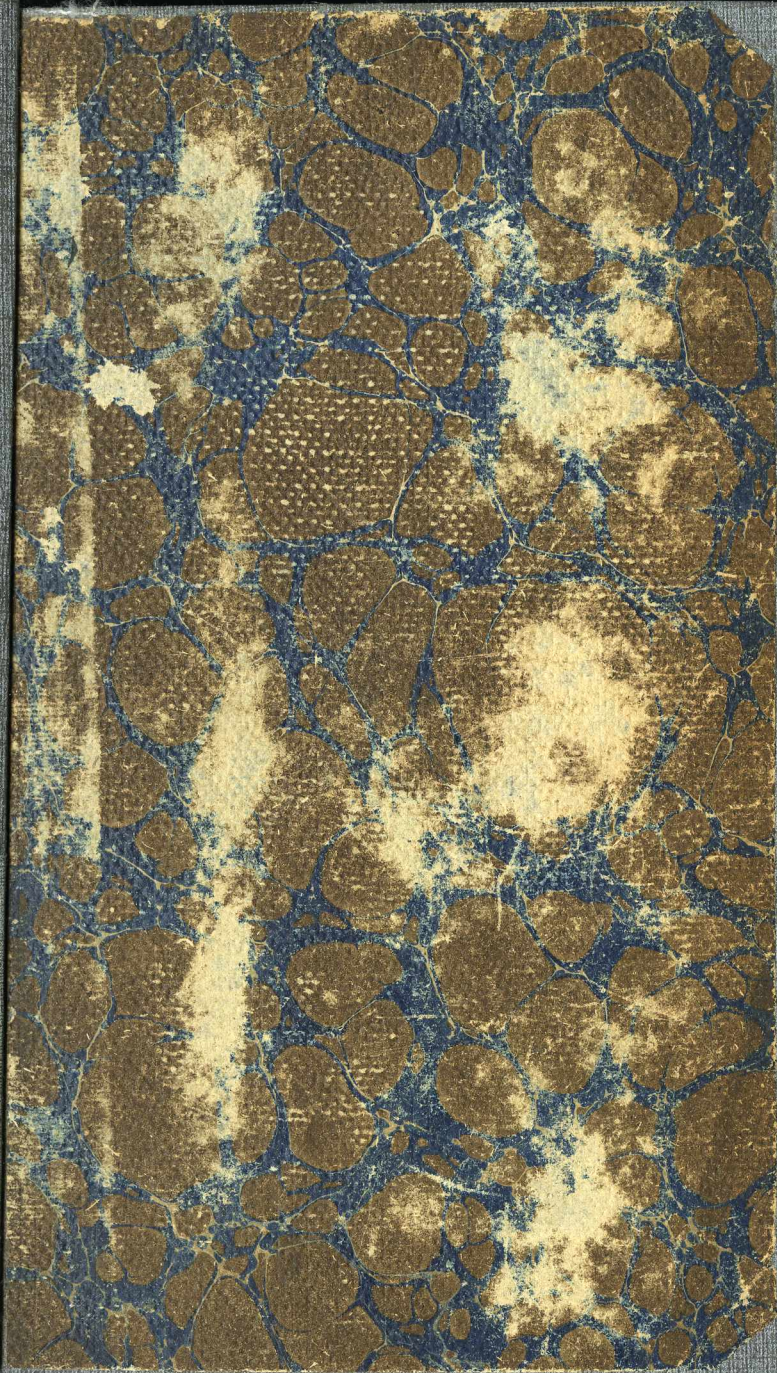

Politikai
röpiratok.

106.

106
832

A

kamat Quóta roppant hátrányai

SZEMKÖZT

a Quóta-tőke kihasításával.

IRTA

Gróf MAJLÁTH KÁLMÁN.

3.

A

ismet Quóda ropant hátrányai

RENKÖNT

a Quóda-töke kifizetésével.

Győr Máláth Kálmán

és ugyan azon rendszabályok melyek a rendezett államnak
elkerülhetetlenek és szükségesek annak viruló állapotának
fenntartására; — ugyan azon rendszabályok — mondjuk,
társak teszik végképen a rendezetlent.

Időt élünk, melyben — az ipar, a kereskedelem és a
pénzvásár roppant szétágazásai folytán, az anyagi érdekek
oly túlsúlyra vergődtek, hogy ama nemzetnek és országnak
okvetlen; szellemileg és politikailag tönkre kell mennie,
melyben az anyagi érdekek honias kifejlődése tespedés-
ben elsúlyed.

A politikai szabadságnak, a valódi alkotmányos élet-
nek a nemzet szellemi kifejlődésének alapkövét képezi. —
Az ország anyagi felvirulása. — Soha ki nem
vált még inségből és nyomorból, a valódi szabadság; de
igen is a kényuralom, vagy leplezetten alakjában; vagy
alkotmányos formák palástja alatt.

A nemzet legbecsesebb kincse; a nemzeti vagyon; —
annak szaporítása fő feladata a törvényhozásnak: mert a
hol a nemzeti vagyonnak kútforrása ki apadnak: a mint az
házánkban történik; ott természetszerűen háttérbe szorítta-
tik; a népnevelés és oktatás; — ott, a tudatlanság és
butaság fátyola, borítja be a nemzetet.

Ha a nemzeti vagyon visszás gazdálkodás, vagy más
balesetek folytán, apadásnak indult, akkor ezen bajon, egye-
dül rendkívüli úton és módon lehet orvosolni: nem pedig a
— fél évszázadon át lejárt úton. — nemrégén már elhasz-
nált eszközökkel, mert az anyagilag rendezetlen országnak
hitele és kifejlődése, más alapon nyugzik mint a rendezetté;

és ugyan azon rendszabályok melyek a rendezett államban elkerülhetlenek és szükségesek, annak viruló állapotának fentartására; — ugyan azon rendszabályok — mondjuk, tönkre teszik végképen a rendezetlenséget.

Előre bocsátván ezen czáfolhatlan tételeket, megyünk át egy rövid, de tüzetes részletezésre.

Hármas az állam anyagi érdekeinek ágazata. —
ugyanis:

- A. Az államhitel, mely tető-pontját találja, — az állam adósságban.
- B. A magán-hitel, — és
- C. Az adó-rendszer.

Az államéletnek ezen három fő-tő tényezője, oly szoros kapcsolatban áll egymással, miképen ott, hol egyike sínlődik, a másik kettőnek is, kórosnak kell lennie.

Országban, mely töke-hiányában (Deficit) szenved oly országban mondjuk; — az állam-adósság nem egyéb egy kérlelhetlen lidércznél, mely felemészti a nemzet velejét és vérét.

Tévtanok, megzavarták a tiszta eszméket: oly tévtanok, melyek a tanárszékről leszavalva elméletileg igen helyesek, de gyakorlatilag ugyan azon mérvben helytelenek.

Ezen tévtanok legveszélyesbbike az; miszerint egy, soha meg nem szünő kamat-fizetés, államgazdászati szempontból, igen közömbös, és ártatlan egy dolog.

Igen is! ott a hol a nemzet fölös tőkével bővelkedik, és önmagának fizeti a kamatot, ott nem káros a kamat fizetés.

De olyan egy országban, mely csakugyan a végzetes töke-deficittel dicsekszik, valóban dúló és pusztító hatással

bir, a végtelen kamat fizetés; még akkor is, hogy ha az állam azt önmagának fizeti, t. i. saját jobbágyainak.

De ha; — tőke deficit esetében; — be áll ama boldogtalan viszony, — hogy a kamat vagy egészben, vagy nagy részben ki megy a külföldre, akkor nem létezik földi hatalom, mely gátot vessen, ily nemzet végleges anyagi, és ennek folytán erkölcsi és politikai bukásának. — És ez a mi esetünk.

Az állam-adósság ezen minőségéből, folyik válságos következetességgel az: hogy

1. A magánhitel elenyézett, és hogy

2. Az adó-rendszer nem józan nemzetgazdasági alapra van fektetve, hanem ellenkezőleg; majdnem kizárólag fiscalis természetű, az az:

A birodalom roppant kiadásai kényszerítik a kormányt saját szükségletei fedezésére, mindig újabb és újabb adótárgyakat kiszemelni, nem gondolván azzal, valjón csorbát vet e ezen megadóztatási mód, a nemzeti vagyónon, vagy sem.

A birodalmi államhitel pedig majdnem nullifikálva van; — és a hol az államnak, nincsen hitele, állami minőségében, ott a magán ember sem bírhat több tekintéllyel a pénzvásáron.

Addig, míg az állam adóság roppant terhe, rajtunk fekszik, és javulásra nincsen remény, addig nem fog emelkedni a magán hitel, addig az adórendszer maradandó mindig fiscalis természetű addig a nemzet szellemi, anyagi, és politikai kifejlődése nem lesz egyéb egy déli bálnál, mely köddé olvad, szemközt a rideg valósággal. Tagadhatatlan tény az, hogy az Európai zömököldnek majdnem minden tartományai, bennünket míveltségben messze túl szárnyaltak.

Irigy sovár szemmel nézük például a Schweicz és Ném etor szág fényes műveltségét, melyet azok, majdnem kizárólag jeles népnevelési rendszerük folytán elérték. És Árpád fia nem lennének képesek ön erejükből pótolni lettint időknék mulasztásait? — De igen is! Akarjon csak a nemzet, és legyen óvatos és gazda pénzével, hogy áldozhassonⁿ tetemes összegeket a népnevelésre, beáll majd nem sokár^a az idő, hogy honunk élén fog állni az Europai keleti polgár osodásnak. És ez Istenrendelte műveltségi hivatásunk. — De hogy mind ez történhessék, valóban óriási változásoknak kell beállni, a jelenleg divatos finanziaális rendszerben. —

Hírnevés volt az osztrák birodalom évszázadok óta botrányos pénzkezeléséről — Ezen pénzkezelésnek első gyászos emlékű eredménye vala a 19. században ama devaluatio 1811.-ben mely, a tágas birodalom határain belől, megrendíté majdnem minden egyes család magán életét, jövőjét és házi boldogságát.

Haladtak tovább az ősi pályán a második párisi békekötés után adósság csinálásban, és adókivetésben, míg elvégre, a legujabb időben, egy gyászos emlékű minister alatt, az állam adósság, és az adórendszer, ama rémalakká váltak, melyben azok most feltűnnek a világ előtt. —

A legközelebbi koronázásig, Magyarországnak jogilag nem volt adóssága; — de a felavattatás után, hazánk, lemondván e tárgybani szüzeségéről bebocsájkozott, az összes állam adósság, úgynevezett rendezésébe, — és ezen műtét, valóban oly elhibázott egy eljárás vala, miképen lehetetlen lett volna még a legjobb szándékkal is, valami ferdébbet, és a nemzetre nézve hátrányosabbat kigondolni.

Mielőtt e tárgybani nézeteinket tovább kifejtjenők,

érintenünk kell még ama alap elvet, mely az állam adósságokat illetőleg, az angol alsóházban felállított, — úgyanis: Midón a krimi hadjárat alkalmával, angolhon hatalmas alsóházában felmerült a kérdés, valjon a háború költségek, fedeztessenek új kölcsön, vagy emelt adó útján: — az alsóház visszautasítván a kölcsönt, az adó mellett nyilatkozott, felállítván az elvet; — miszerint a jelenkoriak nincsenek feljogosítva, adósságot róvni a jövő nemzedékek nyakára; és az angolok csakugyan kiismerik magukat pénz dolgában. Ezen elvnel fogva, melyet a világnak legtekintélyesebb, leghatalmasabb, és legbölcsebb parlamentarizmus testülete felállított. nem vagyunk feljogosítva utódainkra oly roppant, véghetlen fizetést hagyományozni, milyen az osztrák állam adósságnak a kamatquotája. Nem ösmerünk nagyobb finanziaalis könnyelműséget mint azt, hogy a nemzet felvállalta a kamatquotalitást.

Lekötelezte magát a nemzet, megfizetni évenként ama óriási sommát mindaddig míg az osztrák állam adósság fennáll: — azaz: az örökkévalóság végéig. — Minden finanziaalis calamitás mely, vagy a dolgok természet szerű folyamában, vagy ferde kezelés által felidézve sújtaná az osztrák finanziaikat; — minden ilyenmű calamitás, mondjuk rontó, duló, pusztító visszhatással birand szegény honunkra is. És valóban az eredmények melyeket a bécsi pénzügyérek mindeddig kiváltak nem olyanok; hogy bizalommal viseltessünk irántuk; hogy aggodalom nélkül tekintsünk a jövőre.

Nem átoljuk magában véve hogy nemzetünk az állam adósság rendezésére segédkezet nyújtott a birodalomnak; — nem valami különös simpathiaból a bécsi kormány iránt, — hanem azért, mert az ellenkező eljárás tönkre tette volna

véglegesen honunk hitelét a külföldön. — De roszaljuk azt, a mi e tárgy körül mindeddig történt; — mert az által sem rajtunk, sem a Lajtántúliakon nincsen segítve.

Miután mi tehát nem helyeseljük a kamat-quota felvállalást, okszerűen merül fel a kérdés. —

Mit kellett volna tenni? És ime a válasz:

Az összes állam-adóságból kellett volna kihatni egy bizonyos, meghatározott összeget, mely mint önálló magyar állam-adóság, terhelte volna egyedül a magyar korona tartományait.

Ezen nézetünk, és mélyen gyökerező meggyőződésünk gyámolítására, lépünk elő egy kis számtani példával, mely czáfölhatlanul ki fogja mutatni, mily hátrányos és káros a Quota-felvállalás szemközt ama financz rendszerrel, mely az adóság kihatáson épül. —

Magyarország fizet, Quota fejében, évenként 31—32 millió frtot. a bécsi pénzüministeriumnak; — Az tesz ötven évben 1.550 millió frtot. — Mivel pedig az állam-hitelezők, részint bécsi, részint külföldi bankárok, ennél fogva fizeti az ország ezen óriási összeget nem önmagának, hanem idegen népeknek. — De épen azért, mert ezen összeg (31 millió frt) minden áldott évben, megújítja baranglását határszélünk túl, és külföldiek kezeikbe vándorol, azért nem csak a tőke de annak kamatja is, idegen érdekek szolgájává válik. —

Fizetett például a nemzet 1868-ki évben 31 milliót az osztrák ministeriumnak, Quotánk fedezéséül. — Ezen sommán váltott az be Couponokat (szelvény) bécsi, vagy külföldi bankároktól. — Ezen bankárok! mire fogják fordítani, az így kezeikre került magyar 31 millió frtot? bizonyosan egyedül csak saját egyéni érdekeik előmozdítására, — azon

leendenek, miszerint ezen összeg minél több hasznot és kamatot hajtson nekik, nem pedig honunknak.

Azon lesznek, hogy ezen pénzen saját hazájukban t. i. Holland, Belga, Francia, Németországban új értékeket teremtsenek, és így ott, szaporítsák a nemzeti vagyont. — Veszendőbe mentt tehát hazánknak nem csak a 31 milliónyi tőké, de azon felől, még annak kamatja is. —

Harminczegy milliónak az 5 pctes kamatja tesz ötven évben 77.500.000 ftot. Ennélfogva az ország, már az első Quota lefizetése következtében, vesztett 77.500,000 frtnyi kamatot.

A jövő évben, azaz: 1869-ben leteendő Quotával beáll ugyan azon eset mint az elsővel, azzal a különbséggel, hogy most csak 49 évi kamat elvész: ugyanis 75.950.000 ft.

Kiszámítottuk mi lelkiismeretesen, a sommát mely így ötven éven át, évről évre a honi természetstől elvonatik, egyedül csak, a veszendőbe mentt kamatok folytán és az; — ki hinné, üti meg az 1.975,250.000 frtot. — Mivel pedig a 31 millió, mely 50 éven keresztül lefizettetett tesz 1.550 millió frtot; folyik ezen czáfolhatlan számításból, miképen szegény hazánk, a végzetes Quota által ötven évben vesz 3.524.720,000 frtot. De ötven év csak egy pillanat a nemzet életében: — S' ha majdan ezen pillanat, lecsurgott az örök-kévalóság tengerébe, akkor az évszázad második felében, folytatjuk az adász, öngyilkoló műtétet, folytatjuk addig, míg a birodalmi állam-adóság fennáll.

Ezen kimutatott negyedfélezer millió forintot kell a nemzetnek fölteremtenie keze munkájával, véres veritékében.

És kérdezzük: — boldogúlhat e egy nemzet ily roppant vagyonára nézve tökéletesen meddő, sőt rontó áldozatok mellett? — Valóban nem. —

Igaz ugyan miképen, a pénzforgalom és keringés foly-

tán, ezen óriási öszvegek némi részecskéi visszatérnek ama kútforráshoz a honnan eredtek; — de mily módon történik az? — Résztint úgy, hogy a külföldi üzér, magyar természetményeket bevásárol; résztint hogy külföldi tőkések felemésztő kamatokra pénzt kölcsön adnak magyar földbirtokosoknak, kik ezen financzoperációk következtében tönkremennek. A külföldi tőkések pedig, kik nálunk iparos vállalatok élére lépnek, sarczolják szinte az ország termelő erejét, nem honunk, hanem saját születési földük előnyire, és szállítják oda, az itten szerzett kincseket. — Minél nagyobb szerű a külföldi vállalat Magyarországon, annál nagyobb is (igen igen kevés kivétellel) a hátrány, mely abból a nemzeti vagyonra hárult — Az Angol, Francia, Hollandhoni nép megköszönné nagyban, hogy ha az idegen arany, oly dúló működéssel akarna fellépni hazájukban, amint azt, minálunk kifejti. —

Semmi némű és nemű ipár-vállalat, vasút, gőzhajózási társulat, etc. semmi erő megfeszítése a nemzetnek, nem képes gátot vetni ama anyagi, szellemi, erkölcsi sülyedésnek és tespedésnek, mely karöltve járand, a fenebb elősorolt pénzáldozatokkal; és megéljük még az időt midőn magyar ember magyar földön nem lesz egyéb, mint napszámosa a külhoni pénznek. —

A Quota védői állítják, miképen a birodalomnak okvetetlen kell szétbomolnia, ha Magyarország bele nem sodortatja magát ama csodálatos bécsi papir-tömkelegbe; — Mi homlok egyenest, ellenkező véleményben vagyunk; — mert ha az osztrák birodalom csakugyan nem tartatik össze nemesebb, és magasabb rendű kapocsokkal, mint egy elviselhetetlen állam-adósság közös nyomorával, akkor vessenek keresztet ezen tágas birtok terület lakosai, és fakadjanak véres

könnyekre saját, és ivadékok sorsán. — Hisszük erősen miszerint a pálya, melyen a bécsi pénzüministerium jár, egyesesen az államtönk örvényébe vezet, de tudjuk azt is, hogy az állam tönk, és a birodalom szétbomlása elválaszthatatlan egymástól; — mert egy ország, mely fél évszázad alatt kétszer vallja be magát tönkre jutottnak nem bír többé életképességgel. — 1811-ben mondotta ki a kormány az állam tönköt, és ma 1868-ban állunk ismét annak küszöbén — és Brestl pénz ügyér úr unificationalis terve, nem fogja biz azt elhárítani. Tiszteljük ezen Minister Úr jellemét, fel ismerjük jó akaratát, de hijába áporodik, mert minden működése, a gyakorlati nézetek, lényeges hiányában sínlódik.

○ ○ ○ Mi nem óhajtjuk, hogy ezen balsors be álljon, mert ha a birodalom foszlányokra megy, Urunk Istentünk egyedül csak a megmondhatója mivé leend mi hazánk, minő sors sújtand bennünket.

Ezeket előre bocsájtván, megytünk át, eszméink további kifejtésére, és kimutatjuk, mennyire előnyösebb mind réánk, mind a lajtántúli tartományokra nézve a kihatás, szemközt a Quotával, (a mi meghaladja a 31 milliót az váltóközny, és azért maradunk csak a 31 millió mellett.)

Ezen 31 millió frt, egy 620 millió frtnyi tőkének az 5 pretes kamatja; ennek folytán hárúlna Szent István koronájának tartományaira, 620 millió frt, mint önálló Magyar állam-adóság.

Miután pedig az osztrák állam-adóság, egy terv és rendszer nélküli keveréke a mindenféle lehető és lehetetlen papirokaak, a 5°/_o-tól kezdve az 1°/_o-ig, — a sorsjegyektől fogva az önkéntes kölcsönig mely executió útján behajtatott, azért kell az összes birodalmi adósságból, bizonyos kathego-

riákat 5°/_o. 4°/_o vagy mást egészen 620 millió frt erejéig ki hasítani, melyek azután terhelnék a magyar korona tartományait,

Nem akarjuk mi hogy ezen összeg tapadjon örökre hazánkon, és azért dolgoztunk ki egy rendszert, melynél fogva ezen adóság törlesztése lehetővé válljék. —

Ezen rendszer életbe léptetése, és az állam adóságra leendő alkalmazása, nyújtana következő előnyöket :

A. Az átvett papirokat kellenc átalakítani, egy magyar állam papirra és az átalakítási operatiónál, — vagy is inkább az operatió által, — leszállítani a tőkét legalább 500 millió frtra. —

Ennek folytán, terhelné az országot csak egy 500 és 620 millió frtnyi adóság. — ez rendszerünk egyik lényeges oldalát képezi.

B. Tisztáztatnék le ezen összeg tőkéstül kamatostul fél évszázad alatt 4³/₂^o/_o-ttel, és így nyerne az ország ¹/₂^o/_o-tet. —

C. Az új magyar papirook árfolyama (Curs) ütné meg legalább a párit azaz : százon, vagy százon felől is állna.

Mind ez nem eszmefuttatás, hanem egy tökéletesen kidolgozott terven alapuló erős állítás. —

És most kimutatjuk, ismét számtanilag ezen terv ropant előnyeit, szemközt a jelenleg divatos rendszerrel. —

A mi rendszerünknel fogva nyerne az ország az átvett tőkén 120 millió frtot, — ennek 5°/_o kamatja tesz 6 millió frtot : ezen 6 milló frt rüg fel 50 évben 300 millió frtra ; — De miután ezen 6 millio frt határ széleink belől maradna, természetszerű hogy, kamatozna is az országnak : — 6 millió frt kamatoz évenként 300.000 frtot az tesz 50 év lefolytában 15 milliót, 49 évben 14.700,000 etc. etc. úgy hogy az or-

szágnak, ezen megtakart 6 milliónak a kamatja által maradna 381.500.000 frt.

Mivel pedig mi $4\frac{3}{4}\%$ -tel törlesztjük a tőkét, ennél fogva nyer a nemzet $1\frac{1}{4}\%$ -et.

500 millió frtnak $1\frac{1}{4}\%$ rúg évenként 1.250,000 frtra.

A mi 50 évben tesz 62.500,000 frtot. — de az említett 1.250,000 frt kamatozna szinte hazánknak úgymint a fenebbi somma évről évre. — a mi szinte 50 évben 79.687,500 frtot tesz.

Nyerne tehát; — vagy hogy tüzetesebben szóljak, — takarna meg a nemzet ezen időszakban; —

A. A 120 m.-nyi tőke kamatján — 6 m. frt — 300 m. frtot.

B. Ezen 6 m.-nak a kamatján — 300000 „ 381.500.000 frt.

C. Az 500 m. ft-ni tőke $1\frac{1}{4}\%$ -n 1.250,000 „ 62.500.000 „

D. Ezen 1.250,000 ft. kamatján 62.500 „ 79.687.500 „

tehát összesen 822 millió frtot.

Mivel pedig ezen óriási összeg az országban maradna és a nemzeti vagyon szaporítására szolgálna, világos hogy nem csak egyszerűen kamatozna, hanem a kamatok kamatjaival is szaporítana a nemzet természetségi képességet, és így takarna meg az ország 50 évben majdnem ezer öt száz millió forintot.

Elüt ennél fogva a mi rendszerünk, a quotalitási rendszertől a következőkben.

A. A Quota mellett fizet az ország, ötven év lefolytában 3,524.720,000 frtot.

Miután pedig ezen időszak végével, a további fizetés mindig egy és ugyanazon megmarad; fizet a

nemzet egy évszázadban 7,049.440,000 frtot.
és így tovább a véghetlenbe.

B. A kihasítási rendszerünknel fogva fizetne a nemzet ugyanazon időben sokkal kevesebbet; ugyan is 823.687.000 frttal.

fordíthatná ezen, csakugyan tetemes sommát, új értékek termesztésére, a nemzeti vagyon szaporítására, és törleszteni az állam-adósságot 2.701.042.500 frttal.

a mi egy, az európai finantzörténelemben még elő nem fordult eset. Ha a nemzet ezen eszméhez áll, akkor lehet módot feltalálni melynél fogva; még sokkal rövidebb időszakban, minden jogtalanság, és erőszak mellőzésével, kivihető a törlesztés — úgy hogy még a jelen nemzedék részesülhetne egy, idegen állam-adósságtól mentt hazának boldogságában. — Meg vagyunk győződve arról is, hogy ha honunk ezen fényes példával elő lép, a Lajtántúli tartományok szinte, bevágni fogják ama utat, melyen a magyar nemzet nekik kalauzként szolgált.

De az állam-adósságon kívül, még két finantzkalamitással kell küzdenünk: t. i. a magánhitelhiánnyal, és az adórendszer fiscalis természetével.

Ezen három kérdésnek szerencsés megoldásától függ politikai életünk kifejlődése, függ hazánk felvirulása, nemzeti lételtünk biztosítása.

Nem 800.000 fegyveres ember, nem parlamentáris tanácskozás, nem felelős ministerium képesek feltartani a végzetes vészt, mely a pénzviszonyok belrothadásából ered.

Elhárítani óhajtván nemzetünkről ezen veszélyt, gon-

doltunk ki szinte egy rendszert, melynek nyomán lehessen pénzt fölteremteni a magánbirtokos számára.

Magyarországnak kell saját bankárának lehetni, nehogy az ingatlan javak, a falánk uzsora prédájává váljanak.

Ha ezen két föltétel teljesített,; — ugyanis — az állam-adósság rendeztetett, és a magánhitel helyre állítatott, akkor, — de egyedül csak akkor lehet az adórendszert fiscalis mezéből kivetkőzni, és azt józan nemzetgazdászati alapra fektetni.

... az őszintén és meggyőzően
... az őszintén és meggyőzően
... az őszintén és meggyőzően
... az őszintén és meggyőzően
... az őszintén és meggyőzően
... az őszintén és meggyőzően
... az őszintén és meggyőzően
... az őszintén és meggyőzően
... az őszintén és meggyőzően
... az őszintén és meggyőzően

PEST, 1869. NYOMATOTT HERZ J.-NÁL.

